

W Albert Hallu

W Londynie, w 10 rocznicę bitwy o Monte Cassino, odbył się zjazd b. żołnierzy 2-go Korpusu, połączony z wielką manifestacją w Albert Hall'u. Wzięło w niej udział, wedle różnych obliczeń, od 5 do 7 tysięcy osób. Na zdjęciu, na tle polskich pocztów sztandarowych przemawia gen. Anders. Siedzą, od lewej ku prawej, gen. Wiśniowski, b. szef sztabu 2-go Korpusu, gen. Sir Oliver Leese, b. do-

wódca 8-ej Armii, gen. Szyszko-Bohusz, b. zast. dowódcy 2-go Korpusu.

Po przemówieniach i apelu poległych, nastąpiła część widowiskowa. Scenariusz opracował Ref-Ren. (F. Kornański), reżyserował L. Kiełanowski. Było to stanowczo najbardziej udane z widowisk polskich, jakie widzieliśmy dotychczas w Albert Hall'u.

Wykonanie budżetu SPK „Wielka Brytania”

26 i 27 czerwca obradować będzie w Londynie doroczny Zjazd Oddziału SPK „Wielka Brytania”. Wyniki pracy tego największego Oddziału SPK budzą zainteresowanie nie tylko wśród członków SPK na Wyspie. Patrzy na nie z zaciekawieniem całe społeczeństwo polskie w W. Brytanii z poza szeregów SPK jak również kombatanctwa z innych krajów i kontynentów. Prace Zarządu Oddziału nad sprawozdaniem na zjazd są w pełnym toku. Będziemy niejednokrotnie powracać do nich na tych łamach. Dziś zajmijmy się tylko wykonaniem budżetu jako całości.

* * *

Dochody i wydatki na rok 1953/54 były, w budżecie Zarządu Oddziału, preliminowane w wys. £ 7350. W wykonaniu budżet zamyka się po obu stronach kwotą £ 7335. Sumy dochodów i rozchodów pokrywają się niemal dokładnie z preliminowanymi.

Wykonanie poszczególnych pozycji ilustruje poniższe zestawienie:

	D o c h o d y	
	Preł. £	Wyk. £
1. Organizacyjne (składki, legitymacje, odznaki)	3050	3198.12.0
2. Z działalności		
a) Wydz. kult. ośw. (składka ośw., opłaty bibl.)	250	106.19.8
b) Wydz. sportu (imprezy, składki klubów)	300	438.11.11
c) Biuro Inf. i Porad (BIP) (opłaty za usługi)	650	589.08.8
d) Usługi rzeczowe (podnajem lokalu, pomoc biurowa)	50	50.00.0
3. Dotacje na sport (z poza SPK)	150	15.00.0
4. Z działalności gosp. PCA Ltd.	2960	2809.03.4
5. Nieprzewidziane	120	127.05.0
	7530	7335.00.7

(Dokończenie na str. 2)

Na Monte Cassino

W uroczystościach na Monte Cassino wziął udział prezes Zarządu Głównego SPK kol. Soboniewski. Wygłosił on imieniem SPK przemówienie, z którego wyjątki przytaczamy poniżej.

Wierzmy, że nadejdzie dla Polski dzień zwycięstwa i wolności. Na tę chwilę czekamy, pracując nieraz w bardzo ciężkich warunkach. Choć rozdzieleni wielkimi przestrzeniami obcych lądów i mórz, choć rozproszeni po wielu krajach, jesteśmy jednak razem, złączeni jednym pragnieniem służyć Polsce i wolą walki o jej wolność.

Skupieni w organizacjach kombatanckich, staramy się utrzymać rodzimy styl życia, oparty na kulturze narodowej, z którą pragniemy związać młode pokolenie, wzrastające zdala od ojczyzny.

Wsluchujemy się w głos tak ciężko doświadczanego przez czerwony totalizm Kraju, podnosimy głos protestu wobec opinii wolnego świata przeciw bezprawiu i prześladowaniom, których widownią jest Polska.

Z wiarą, dziś stajemy przed Waszymi mogiłami. Wierzmy, że Wasza ofiara została przyjęta u Boga, ufamy, że nabierze ona także w oczach świata nowego blasku, a słowa wyrzute na tym cmentarzu: „Przechodniu powiedz Polsce, żeśmy polegli wierni w jej służbie” przemówią nie tylko do nas, ale świadczą będą wobec wszystkich, iż na tym świętym wzgórzcu dopełniła się bohaterska ofiara za wolność całego świata.

Piłka ręczna w górę!

(Od naszego sprawozdawcy sportowego)

Wyniki pierwszych mistrzostw koszykówki.

22 maja 1954 odbyły się w Londynie polskie mistrzostwa koszykówki. Tytuł mistrza zdobył AZS (Londyn).

Cztery drużyny koszykówki startowały w pierwszych polskich mistrzostwach: AZS (Londyn), Polonia (Hanwell), KIM Czarna Dwojka (Londyn) i Patria (Londyn). Inne dobre polskie drużyny jak Szkoła Polska (Lilford) i Pogoń (Mirmingham) nie wystartowały. Mistrzostwa przez to straciły na atrakcyjność i ograniczyły się właściwie do Londynu.

Gry odbyły się w hall, poziom zawodowy niezły, atmosfera przyjacielska. Jak można było przewidywać w takim układzie, mistrzostwo zdobył AZS (Londyn), bijąc w finale Polonię (Hanwell) 77:42 (33:19). Trzecie miejsce zajęła Patria (Londyn), bijąc młodą, obiecującą drużynę harcerzy KIM Czarna Dwojka (Londyn) 39:36 (18:19). W półfinale AZS pokonał Patrię 85:18 (50:6), a Polonia — KIM Czarna Dwojkę 63:33 (27:24). Turniej prowadzili sędziowie związku (Anglicy i Łotysze). Mistrzostwa organizował Zw. P.K.S. Nagrody (puchary) na własność wręczył gen. Głabisz, prezes ZPKS.

Mistrzostwa siatkówki w czerwcu.

Związek P.K.S. wyznaczył termin IV polskich mistrzostw siatkówki na 19-20

czerwca 1954. (eliminacje w grupach), a finały na pierwszą połowę lipca. Termin zgłoszeń do dnia 7 czerwca.

Piłka siatkowa jest, po piłce nożnej, najbardziej rozpowszechnionym sportem wśród Polaków na Wyspie. W ub. roku, po mistrzostwach, powstało kilkanaście nowych drużyn, w tym spora ilość przy Kołach SPK. Niektóre z nich miały dobre wyniki — nie powinno więc ich zabraknąć w tegorocznych mistrzostwach.

Nagrody Zarządu Głównego SPK broni Pogoń (Birmingham), zwyciężca w pierwszym i w drugim roku był AZS (Londyn). W tym roku walka o prymat w siatkówce zapowiada się bardziej interesującą niż w latach ubiegłych, gdyż poziom czołowych drużyn bardzo się wyrównał i „muruowanych pewniaków” nie ma.

Drużyny już rozpoczęły treningi i przed mistrzostwami organizują turnieje międzyklubowe: 5 czerwca w Birmingham — turniej o puchar Pogoni, organizator KS Pogoń; 7 czerwca w Leicester — turniej dla drużyn męskich i żeńskich o puchar SPK i Orkanu, organizator KS Orkan; 12 czerwca w Lubenham — turniej dla drużyn żeńskich o puchary Warty, organizator KS Warta. We wszystkich turniejach spodziewany jest liczny udział drużyn. Będzie to generalna próba przed mistrzostwami.

Siatkarze nie pozostają w tyle za piłkarzami...

Zdjęcie powyższe przedstawia fragment dekoracji księgarni SPK w Londynie, w Domu Kombatanta. Wystawę książki otworzył w przeddzień uroczystości 10-lecia bitwy o Monte Cassino, przewodniczący Komitetu Wykonawczego obchodu, b. szef sztabu 2-go Korpusu gen. Wiśniowski.

W sobotę w księgarni ruch był bardzo duży, a w niedzielę, w dniu obchodu dziesięciolecia, odwiedziło księgarnię ok. 600 osób. Księgarnia robiła b. poważne obroty. Najwyższy obrót dzienny w tym czasie — mówi nam kierownik księgarni kol. Świder-

ski — wyniósł ok. 100 funtów. Szczególne zainteresowanie wywołały „kosze”, zawierające książki po obniżonych cenach — ok. 500 tytułów dzieł autorów polskich i obcych. Zniżki dochodziły do 50 pct. i „kosze” z książkami po 1 szyl., 2/6 i 3/6 po prostu znikły w oczach.

Dekoracja księgarni SPK jest dziełem dwóch młodych polskich architektów A. Bogdanowicza i K. Sierakowskiego.

RADA GŁÓWNA

Najbliższe zebranie Rady Głównej SPK odbędzie się w dniach 24, 25 i 26 lipca w Londynie. Obradując pod przewodnictwem swego prezesa kol. Ziemskiego, Rada rozważy i uchwali budżet władz głównych SPK na rok 1954/55 oraz zajmie się ogólną polityką gospodarczą Stowarzyszenia. Rada dokona przeglądu działalności i przedyskutuje program pracy Stowarzyszenia na nadchodzący okres, w najważniejszych działach.

Rada wybierze również nowy Zarząd Główny SPK.

ODRA I NYSA

Na prośbę South Ethical Society, skierowaną do SPK, kol. dr. Z. Jordan wygłosił ostatnio odczyt o „Granicach Polski”. Odczyt odbył się w Conway Hall, w Londynie, przy udziale 25 osób. Po odczytce prelegent odpowiadał na zapytania, stawiane mu w dyskusji. (Kol. Jordan jest autorem książki w języku angielskim p.t. „The Oder-Nisse Line.”)

K

FP1787

Trudności w sprawie emigracji

b. żołnierzy polskich do Stanów Zjednoczonych

W sprawie dodatkowej emigracji 2000 b. żołnierzy polskich z W. Brytanii do Stanów Zjednoczonych, nastąpiły — jak wiadomo — nowe trudności. W związku z tym Biuro Informacji i Porad SPK (BIP) ogłasza poniższe wyjaśnienia.

Przed 10 miesiącami Prezydent Eisenhower podpisał uchwalony przez Kongres „Refugee Relief Act”. Ustawa ta miała na celu ułatwienie imigracji do Stanów różnym grupom uchodźców, a wśród nich 2000 b. żołnierzy PSZ, przebywających w W. Brytanii. Przewidywano wówczas, że w ciągu paru miesięcy ukaza się przepisy wykonawcze do tej ustawy i zaraz potem konsulaty USA w W. Brytanii

przystąpią do załatwiania spraw kandydatów do emigracji.

Wiedzieliśmy, na podstawie doświadczeń z poprzednich lat, że najtrudniejszą i najwięcej czasu wymagającą sprawą jest uzyskanie zapewnienia pracy i mieszkania („assurance”), wymagane przez ustawę. SPK przystąpiło więc natychmiast do akcji w tej dziedzinie. Stworzono kartotekę kandydatów do emigracji i rozesłano Kołom kwestionariusze. Po wypełnieniu, kwestionariusze te wysyłał BIP do kilku organizacji polskich w Stanach, te zaś usiłują zainteresować miejscowe społeczeństwo i zdobyć „sponsorów”. Nad tą akcją czuwa SPK w N. Jorku. Niestety, przewidywania co

do terminu wejścia ustawy w życie nie sprawdziły się. Przeciwnie, zarysowały się trudności.

Przed wszystkim Departament Stanu uzależnił imigrację b. żołnierzy polskich do Stanów od dojścia do porozumienia z rządem brytyjskim co do warunku, postawionego w Refugee Relief Act, sekcja 7 (d) p. 2. Punkt ten głosi, że warunkiem udzielenia wizy do Stanów Zjednoczonych będzie zaświadczenie, zawierające gwarancję, że emigrant będzie przyjęty z powrotem do W. Brytanii — bez określenia terminu. A więc nie wystarczyłoby już „Travel Document” z normalną ważnością na 1 rok — władze brytyjskie musiałyby wydawać każdemu specjalne, bezterminowe gwarancje.

Warunku tego rząd brytyjski nie przyjął. Wprawdzie organizacje polskie w Stanach starają się o usunięcie lub złagodzenie tego warunku, jednak szanse powodzenia tej akcji są jeszcze słabe. Jesienią odbędą się uzupełniające wybory do Kongresu i przed wyborami nie można się spodziewać, aby te starania dały wyniki.

Należy również dodać, że zdobywanie „sponsorów” jest trudniejsze niż poprzednio. Z jednej strony wpływają na to pewne objawy kryzysowe w gospodarce Stanów, jakie zarysowały się w ciągu ub. roku — z drugiej zaś zaostrożenie warunków stawianych „sponsorów” przy wystawianiu „assurances”. Gwarantem musi być obywatel amerykański, musi on wypełnić 12 formularzy, udzielić wyczerpujących danych o swym stanie majątkowym, sytuacji rodzinnej itp. Jest on przez dwa lata odpowiedzialny za zachowanie się imigranta.

Sądymy, że starania o uzyskanie „sponsorów” należy jeszcze prowadzić w dalszym ciągu. Gdyby udało się przewyciężyć zasadnicze trudności prawne, wówczas te przygotowania przyspieszyłyby wyjazd. Prosimy jednak zainteresowanych Kolegów o wzięcie pod uwagę przedstawionych powyżej okoliczności. Poza wysyłaniem do Ameryki przygotowanych kwestionariuszy z załącznikami, nie więcej — w obecnym stanie rzeczy — uczynić nie możemy.

SPK nie pomija żadnej sposobności poruszenia opinii kongresmenów i czynników rządowych w Stanach Zjednoczonych. Organizacje polonijne rozesłały w tej sprawie energiczne memorjały.

Każdy, kto zarejestrował się na emigrację w czasie do połowy 1950 r. może już otrzymać z konsulatu USA wezwanie do przedstawienia dokumentów. Jeżeli jednak nie ma „affidavitu”, nie może liczyć na wyjazd. Dopóki bowiem nie jest załatwiona sprawa 2000 b. żołnierzy, dopóty obowiązuje tylko normalna kwota polska, a więc potrzebny jest „affidavit”. Żadna organizacja — ani tutaj ani w USA — „affidavitów” nie wystawia.

O dalszym rozwoju sprawy będziemy Kolegów informować, w miarę otrzymywania konkretnych wiadomości.

Wykonanie budżetu

(Dokończenie ze str. 1)

UWAGI CO DO DOCHODÓW

Ze składek uzyskano £3173, wobec preliminowanych £. 3000. Rok zaś poprzedni, według obecnego podziału składek między Koła i Oddziały, przyniósł £ 2647. Wzrost wpływów ze składek o przeszło £ 500 świadczy o tym, że wzrosła „sumienność składowa” członków Stowarzyszenia i że aparat organizacyjny został usprawniony.

Oczekiwane dotacje na sport z Funduszu Społecznego Żołnierza i od Rady Wychowania Fizycznego, w łącznej wysokości £ 150, zawiodły. Otrzymały jedynie

R o z c h o d y

	Prel. £	Wyk. £
1. Władze Oddziału (zjazd, delegaci na zjazd, Zarząd, Komisja Rew., Sąd Kol.)	1170	1157.02.3
2. Biuro (maszynistka, lokal, wyd., kanc., telefon, ubezp. społ.)	1130	1156.08.8
3. Działalność		
a) Wydz. Org. (referent, delegacje itd.)	478	450.02.0
b) Wydz. Inf-Pras. (referent 1/2 dnia, biuletyn wydawnictwa itp.)	368	293.14.7
c) Wydz. finansowy (kasjer 1/2 dnia, prace specjalne, rzeczowe)	284	282.12.6
d) Wydz. kult-ośw. (referent, pracown. bibl. 1/2 dnia, biblioteki, amat. zespoły art., sprzęt świetl., odczyty itd.)	1115	1053.18.8
e) Wydz. szkolnictwa (szkoły sobotnie)	260	254.15.4
f) Wydz. sportu	560	510.19.3
g) Wydział opieki (opieka ogólna, prawna, emigracja, interwencja, pomoc chorym, rzeczowe)	1642	1612.12.10
h) Wyjazdy organizacyjne	250	280.00.2
4. Składki do Zjednoczenia Polskiego	192	192.00.0
5. Nieprzewidziane	81	90.14.4
	7530	7335.00.7

UWAGI CO DO ROZCHODÓW

W rozchodach warto zwrócić uwagę na znaczną pomoc finansową, udzieloną Kołom w dziedzinie prac kulturalno-oświatowych. Wyniosła ona £ 572. Były to dotacje na sprzęt świetlicowy, amatorskie zespoły artystyczne i szkoły sobotnie.

Dla pełnego obrazu należy jeszcze dodać parę uwag o wydatkach inwestycyjnych. Te wydatki nie są wykazane w budżecie zwyczajnym, lecz w budżecie nadzwyczajnym, który będzie omówiony oddzielnie. Na świetlice i kluby dla Kół wydano z tych sum £ 250, a ponadto na te same cele udzielono Kołom pożyczek w wys. ok. £ 100. Na boiska sportowe i stoły ping-pongowe wydano w formie dotacji £ 145. Szkoły sobotnie SPK otrzymały dodatkowo £ 200, dzięki umowie zawartej przez Zarząd Oddziału z Polską Macierzą Szkolną. Wreszcie zakupiono trzy nowe Domy: w Bristolu, w Sheffield i w Kirkcaldy.

To krótkie omówienie finansów Oddziału nie daje jeszcze pełnego obrazu (od strony finansowej) pracy społecznej SPK w W. Brytanii. Pełny obraz będziemy mieli dopiero po omówieniu działalności finansowej Kół. Tą sprawą wkrótce się zajmiemy.

Zjazd bombowców

Następnie, uczestnicy zjazdu udali się do Northolt, gdzie nastąpiło złożenie wieńca pod Pomnikiem Lotnika Polskiego. Po powrocie z Northolt odbyło się formalne otwarcie zjazdu, którego dokonał, gen. pil. St. Karpiński. Przemawiał również gen. W. Anders.

OD REDAKCJI

Na skutek braku miejsca nie mogliśmy zamieścić w niniejszym numerze szeregu korespondencji, nadesłanych nam z W. Brytanii. Będziemy je drukować, począwszy od następnego numeru.

Na szerokim świecie

SZWECJA

W Oddziale SPK Szwecja ustanowiono ostatnio nowy szczebel organizacyjny — Okręgi. Uchwałę w tej sprawie powziął Zarząd Oddziału jeszcze w lutym b.r. W jej realizacji zastosowano uproszczenia, biorąc pod uwagę lokalne warunki. Nie powołano oddzielnych Zarządów Okręgów — funkcje te pełnił Zarząd największych Kół. W Okręgu „Dalarna” — Zarząd Koła w Falun, w Okręgu „Västmanland” — Zarząd Koła w Västerås, w Okręgu „Skane” — Zarząd Koła w

W Oskaström, w południowej Szwecji powstało nowe Koło SPK (dotychczas nie było tam żadnej polskiej organizacji, choć Polaków jest sporo). Funkcjonuje już biblioteka, odbywają się zebrania organizacyjne i informacyjne, urządzono kilka udanych imprez, z których dochód przeznaczono na cele społeczne, m.in. 100 kr. na pomoc dla inwalidów wojennych. Koło powstało samorzutnie. Jego prezesem jest kol. H. Zachęja, sekretarzem kol. Z. Jasiński.

„Cichym, a raczej głośniejszym pragnieniem” Koła SPK w Sztokholmie — piszą nam koledzy ze Szwecji — jest powołanie do życia, w najbliższym okresie, polskiej drużyny piłkarskiej. Piłkarzem z prowincji Zarząd Koła postara się znaleźć pracę i mieszkanie w stolicy.

Na dorocznym walnym zebraniu Koła wybrano nowy Zarząd, do którego weszli koledzy: prezes T. Norwid-Nowacki, wiceprezes Jęzewski, sekretarz Szymankiewicz, skarbnik Lenkszewiczowa i kol. Nowak. Stan finansowy Koła znacznie się poprawił.

Koło w Lund uczyniło sporo, aby poinformować społeczeństwo szwedzkie o przesładowaniu Kościoła przez komunistyczny reżym w Polsce. W szeregu pism ukazały się artykuły kol. Adamka, a na zebraniu Academicum Catholicum Sueciae wygłosili przemówienia: kol. Irena Jaworowicz i kol. B. Kurowski.

Walny Zjazd Delegatów SPK w Szwecji odbędzie się w wrześniu. Zarząd Oddziału zamierza wysunąć wnio-

sek o ufundowanie sztandaru.

W dniach 15 i 16 maja, staraniem Zarządu Oddziału, w mieście Ludwika niedaleko Sztokholmu odbył się uroczysty obchód 10-lecia bitwy o Monte Cassino. W części artystycznej wzięła m.in. udział znana z przedwojennej Warszawy śpiewaczka p. Elna Gistaedt.

NORWEGIA

9 maja, staraniem SPK, odbyła się w Oslo uroczystość ku uczczeniu Konstytucji Majowej oraz 10-lecia bitwy o Monte Cassino. Przybyło ok. 150 osób, Polaków i Norwegów. Część przemówień wygłoszono w języku norweskim. „Wspaniałe wypadki” — piszą nam koledzy z Norwegii — wiersz wygłoszony przez p. Ewę Röine, artystkę Teatru Ludowego w Oslo pt. „De beste” („Ci najlepsi”). Recytował wiersze kol. Pniowski, a w części muzycznej wystąpił m.in. chór pod dyr. kol. Piwowarskiego. Przemawiali koledzy: Orlikowski, Garbarek i Piwowarski (w języku norweskim), oraz kol. Iwanowski ze Szwecji.

HOLANDIA

Do nowego Zarządu Oddziału SPK w Holandii weszli koledzy: S. Werner — prezes, J. Minkiewicz — wiceprezes, M. Zub — sekretarz, K. Szczepański — skarbnik, Altiński — ref. kult-ośw., i kol. Urbański.

Na krótko przed zjazdem Zarząd otrzymał pismo od Holenderskiej Komisji Opieki nad Grobami Żołnierzy Allancekich z zawiadomieniem, że jeszcze w roku bieżącym zostaną postawione nagrobki na mogiłach żołnierzy PSZ, poległych na terenie Holandii.

MAROKO

W dniu 3 maja, Koledzy nasi zebrali się w Casablance na uroczystej Mszy. Nabożeństwo to zgromadziło w tym roku więcej jeszcze osobistości oficjalnych francuskich i innych, aniżeli w latach ubiegłych. 16 maja, w rocznicę bitwy o Monte Cassino, odprawiono również uroczyste nabożeństwo, wspólnym staraniem SPK i Czytelni Polskiej.